

Even die dure schoenen kopen en toch ook maar de nieuwste iPhone op afbetaling? Voor jonge consumenten – van 15 t/m 18 jaar – zijn de verleidingen groot. Ondanks dat veel jongeren een bijbaan hebben, kampt 14,5% met risicovolle schulden en betalingsachterstanden. Een slechte start voor hun toekomst. Hoe leer je bijna-volwassenen in het middelbaar beroepsonderwijs om met verleidingen om te gaan? En hoe bereid je ze voor op financiële zelfredzaamheid als ze 18 zijn? In de mbo-lesmethode ‘Snel Verdiend’ van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) draait alles om keuzes maken.

Snel Verdiend

STRAKS OP EIGEN BENEN, NU EEN FINANCIËEL PLAN LEREN MAKEN

De leeftijdsgrens van 18 jaar is een belangrijke: van de ene op de andere dag is een kind een volwassene, met alle (financiële) plichten die daarbij horen. Zoals het regelen en betalen van zorgkosten, het doen van belastingaangifte en het aanvragen van toeslagen. De NVB vindt financiële educatie van groot belang. Financiële educatie is een effectief middel om kinderen financiële vaardigheden aan te leren. Maar het is op dit moment nog geen onderdeel van het curriculum van scholen. Namens de banken biedt de NVB al enkele jaren kosteloos verschillende educatieve programma's voor financiële educatie aan. Ten eerste 'Bank voor de klas', voor de laatste drie groepen van het basisonderwijs. Ten tweede de methode 'Ik & Geld' voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. En tot slot de methode 'Snel Verdiend', voor studenten van 15 tot en met 18 jaar in het middelbaar beroepsonderwijs.

Nieuwe schoenen, nieuwste telefoon

Govert Lonzième werkt bij educatieve uitgever Codename Future, die samen met de NVB

'Snel Verdiend' ontwikkelt en aanbiedt aan mbo-opleidingen. Waarom is financiële educatie zo belangrijk voor mbo-jongeren van 15 tot 18 jaar – jongeren in het beroepsonderwijs die snel op eigen benen zullen staan? Govert Lonzième heeft dagelijks contact met docenten in het mbo. "Van hen horen we dat juist deze jongeren heel gevoelig zijn voor het 'erbij willen horen'. Ze willen de nieuwste schoenen, de nieuwste telefoon, even ergens een drankje doen... Dat kost geld en veel jongeren vinden het lastig om aan te geven dat ze iets niet kunnen doen of kopen omdat ze geen geld hebben. Dan lenen ze geld van vrienden, maar dat geld moet je natuurlijk wel terugbetalen. Ook zijn jongeren soms wat impulsiever in hun uitgaven. Op het moment dat ze geld binnenkrijgen, geven ze het snel uit en houden ze geen rekening met de automatische afschrijving van hun telefoonabonnement of de zorgkosten, bijvoorbeeld. Of ze kopen een duur festivalticket en vergeten dat daarbij ook de kosten op de dag zelf bijkomen."

Financieel plan De financiële situatie van deze jongeren is ook heel verschillend, vervolgt Lonzième: "Sommige ouders bekostigen de hele opleiding van hun kind. Maar veel jongeren betalen de opleiding zelf en lenen bij. Die studenten hebben naast hun school en/of stage dan ook nog een bijbaan in de horeca bijvoorbeeld. Docenten geven aan dat er heel wat studenten zijn die dagen maken van 18 uur om hun leven te kunnen bekostigen. Dat is best problematisch. 'Snel Verdiend' leert jongeren hoe zij op een praktische manier met hun geld kunnen omgaan. Zij leren bijvoorbeeld hoe ze slimme en veilige keuzes kunnen maken om geld te besparen. Plus meer over hun financiële verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld over belastingen en toeslagen. Ook stimuleert de methode hen om een financieel plan te maken voor de toekomst. Jongeren worden bovendien bewust gemaakt van financiële digitale criminaliteit, zoals phishing en geldezels. Financiële educatie is geen verplicht onderdeel van het mbo-curriculum. Maar sinds kort maken de modules deel uit van onze module

>>

Snel verdiend

DUBBELINTERVIEW

Burgerschap. Een onderdeel dat wél verplicht is. In 2019/2020 volgden ruim 100.000 jongeren de methode ‘Snel Verdiend’. Onze Young Reporters gaan ook naar scholen om aan studenten te vragen wat hen bezighoudt. Zo zorgen we dat ‘Snel Verdiend’ blijft aansluiten bij wat leeft onder jongeren.”

Extra kosten Margareth den Heeten is budgetcoach op het MBO College Almere-Buiten, met studenten vanaf 16 jaar tot in de dertig. Met welke financiële vragen worstelen haar studenten zoal? Den Heeten: “In het begin van het schooljaar gaan de vragen vooral over de aanschaf van het lesmateriaal: hoe werkt dat en waar moet ik het van betalen? Want wat



veel mensen zich niet realiseren - ook ouders vaak niet - is dat het mbo extra kosten kent ten opzichte van het voortgezet onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan wettelijke kosten zoals lesgeld, maar ook schoolkosten zoals voor boeken en een (vaak verplichte) laptop. Er is een groep studenten met ouders met lage inkomens of met ouders die in de schuldsanering zitten. Ik wijs hen dan bijvoorbeeld op regelingen voor tegemoetkoming van studiekosten. Maar er zijn ook ouders die tegen hun 18-jarige kind

zeggen: vanaf nu regel je alles zelf maar. Maar wat als je niet weet wat je precies moet regelen? Of als je niet weet waarmee je allemaal rekening moet houden? Ook de werkbelasting onder deze groep studenten is groot. Hoe moet je je huur, lesgeld en vaste lasten betalen als je drie dagen stage loopt en twee hele dagen op school zit? En je bijbaantje bent verloren vanwege corona? Dat geeft stress en deze studenten komen dan bij mij terecht.”

Zelf doen Den Heeten: “Ik merk daarnaast dat sommige studenten niet altijd bewust nadenken over hun uitgavenpatroon en vaak met de dag leven. De verleiding is groot om geld direct uit te geven, bijvoorbeeld in de kantine of om



online te shoppen. De (online) verleidingen zijn enorm voor jongeren. Uiterlijk en status spelen een belangrijke rol. Iedereen moet de nieuwste Balenciaga-schoenen of North-Face-jas hebben en die op Instagram laten zien. En online geld uitgeven gaat razendsnel. Met een swipe omhoog op Instagram heb je de schoenen van je favoriete influencer al in je winkelmandje zitten. Kopen op afbetaling is a piece of cake, en rood staan of een creditcard aanvragen; wel makkelijk toch?! Mijn aanpak als jongeren bij

mij komen met geldproblemen? Eerste stap is het maken van een overzicht van inkomsten en uitgaven. Ik check niet alleen hun inkomsten, maar kijk ook waar ze recht op hebben. Bijvoorbeeld op bepaalde voorzieningen en kwijtscheldingen. Dat overzicht is vaak aanleiding om het gesprek aan te gaan. Bijvoorbeeld over een duur telefoonabonnement of over het niet kunnen betalen van de zorgpremie. Ik informeer over de financiële keuzemogelijkheden en wijs jongeren op consequenties van bepaalde financiële keuzes. Tot slot geef ik ze mee waar ze terecht kunnen voor hulp. Maar ze moeten het zelf doen.” —



Onlangs scherpte de NVB de gezamenlijke ambitie op het vlak van financiële educatie voor de periode van 2021-2025 verder aan: “jongeren in Nederland die de leeftijd van 18 jaar bereiken, hebben lessen financiële educatie gehad die hen helpen bij het veilig en zelfstandig beheren van hun bankzaken. En weten waar ze hulp kunnen vinden op het moment dat het hen zelf niet lukt.”